

Pérez Capelo, Carolina (2012): “Toponimia e variación dialectal”.
I Encontro da Mocidade Investigadora EDI-USC. Santiago de Compostela,
13-15 decembro 2012 [Premio á mellor comunicación]

You are free to to copy, distribute and transmit the work under the following conditions:

- **Attribution** — You must attribute the work in the manner specified by the author or licensor (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- **Non commercial** — You may not use this work for commercial purposes.

I Encontro da Mocidade Investigadora EDI-USC

TOPONIMIA E VARIACIÓN DIALECTAL

Carolina Pérez Capelo

Instituto da Lingua Galega

Introdución

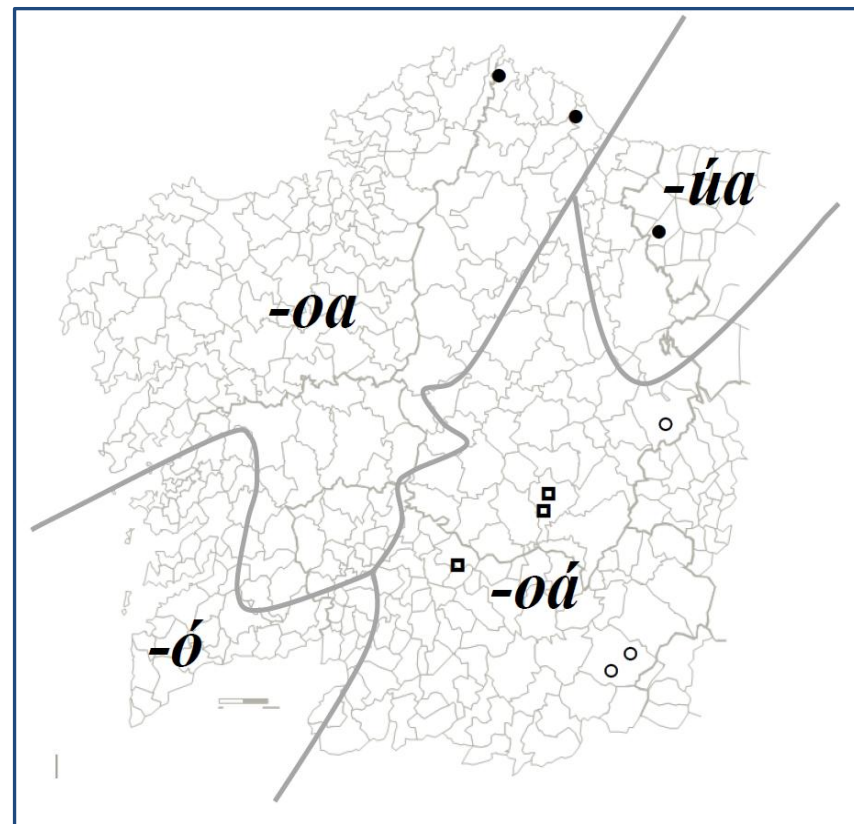
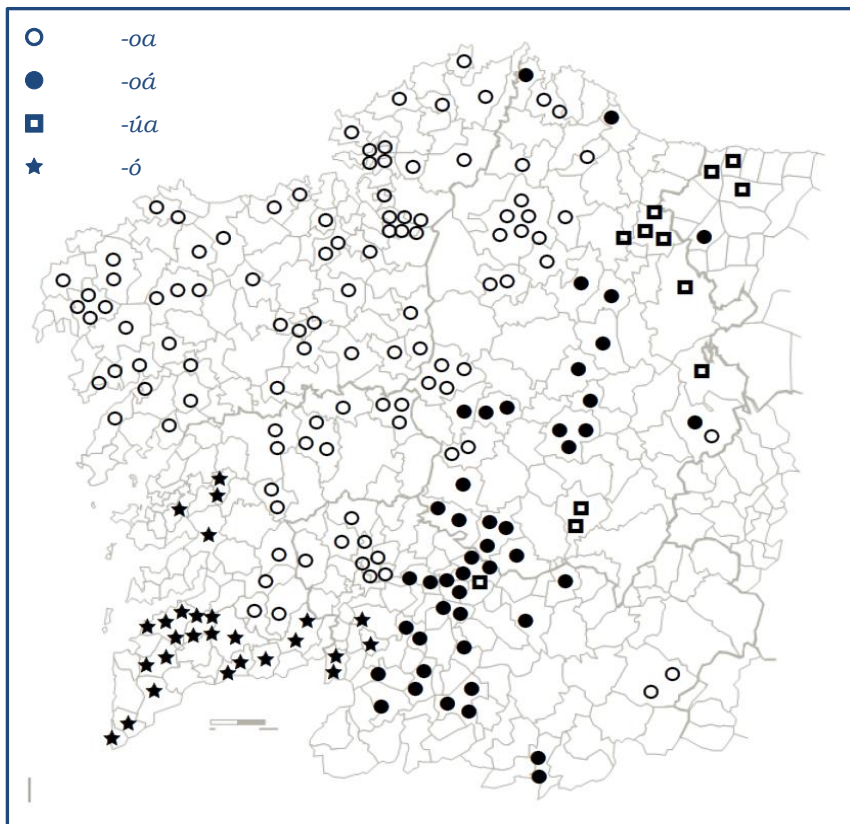
- Dialectoloxía e toponimia: un campo interdisciplinar practicamente inexplorado.
  - Toponimia como disciplina auxiliar da dialectoloxía
  - Dialectoloxía como disciplina auxiliar da toponimia
- Importantes avances nas dúas disciplinas:
  - Dialectoloxía: *Atlas Lingüístico Galego (ALGa)*, *Atlas Lingüístico de la Península Ibérica (ALPI)*, contribucións individuais...
  - Toponimia: Sarmiento, J.Piel, A.Moralejo, J.J. Moralejo, E.Bascuas, A.Palacio, E.Rivas, A.Santamarina...

Introducción

- Pioneiros en seguir esta liña na ligüística galega:
  - Abelardo Moralejo (1977): “Fontán, Fontao y otros derivados de FONTS en la toponimia gallega”
  - Constantino García (1975): “Resultados del sufijo –ANA en gallego”
- No momento actual:
  - Gonzalo Navaza (2006): *Fitotoponimia galega*
  - Rosario Álvarez (2002): “Toponimos en –edo e –ido”
(2007): “Ayroa, Riazón, Lagosteiras, Oiteiro. Algúns procesos de cambio lingüístico testemuñados en apuntamentos onomásticos de Martín Sarmiento”

A toponimia como disciplina auxiliar da dialectoloxía

- A toponimia como valiosa fonte para o estudo da dialectoloxía.
- Toponimia: presenta características particulares fronte ao léxico común ⇒ Particular maneira de reflectir a variación.
  - Maior resistencia ao cambio lingüístico.
  - Apórtanos información de mapas dialectais xa pasados (estadios anteriores da xeografía lingüística) e de como se moveron as isoglosas que delimitan un determinado fenómeno dialectal.
- Exemplo: topónimos procedentes da terminación latina –ŎLA (Mapas 1 e 2)

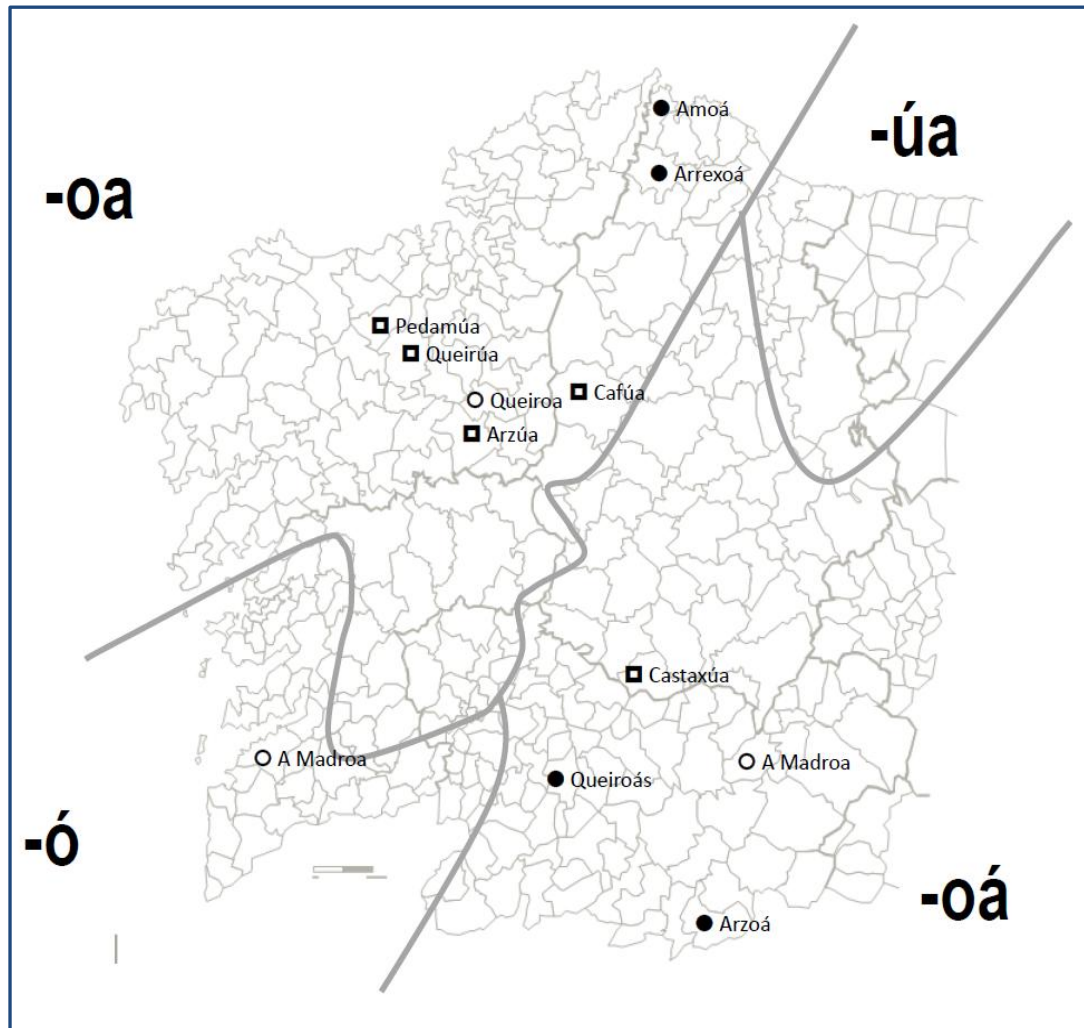

Mapas 1 e 2: Topónimos galegos procedentes da terminación latina -ŎLA

Ex.: Airoa / Airoá, Eiroa / Eiroá / Eiró; Bouzoa / Bouzoá / Bouzúa; Carreiroa / Carreiroá; Castiñeiroa / Castiñeirúa; Grixoa / Grixoá / Grixó; Ferreiroa / Ferreiroá / Ferreirúa; Figueiroa / Figueiroá / Figueirúa / Figueiró...

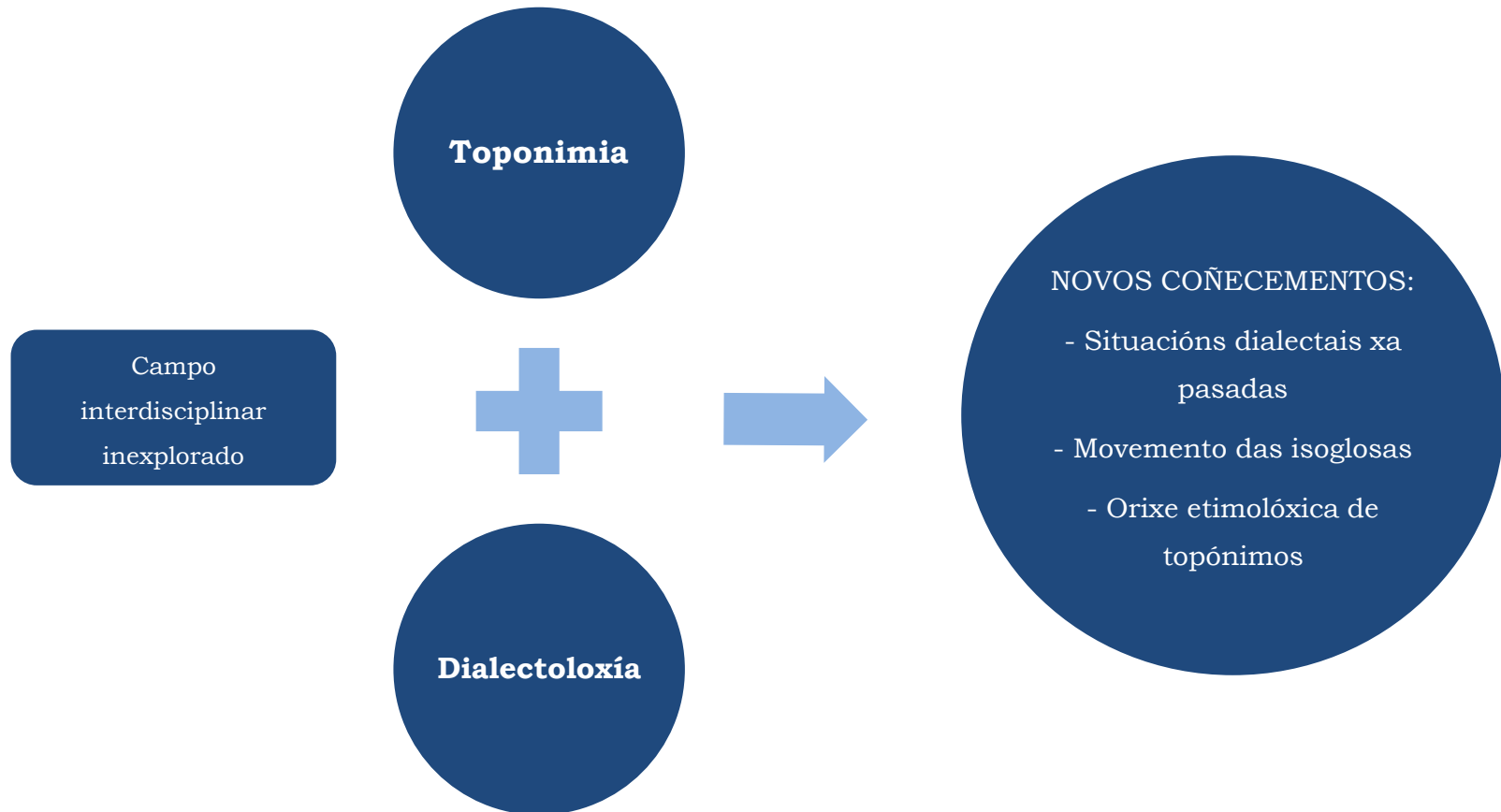
A dialectoloxía como disciplina auxiliar da toponimia

- A dialectoloxía fornece tamén datos á toponimia.
  - Pode contribuír a corroborar ou invalidar hipóteses etimolóxicas sobre a orixe dos topónimos.
  - Podemos elaborar hipóteses etimolóxicas partindo de datos toponímicos.
- Exemplo: Hipóteses etimolóxicas cuestionables desde a xeografía lingüística. Topónimos dubidosos que, pola súa localización, non poden proceder da terminación latina –ŎLA (Mapa 3)

Mapa 3: Topónimos de orixe dubidosa que, pola súa localización, non poden proceder da terminación latina -ŌLA

A modo de conclusión

Moitas grazas